

Výukový materiál zpracovaný v rámci operačního programu **Vzdělávání pro konkurenceschopnost**

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Registrační číslo: CZ.1.07/1. 5.00/34.0084

Šablona: III/2 Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

Sada: 4 C

Číslo: VY_32_INOVACE_OZP_4ROC_01

Ekonomické nástroje OŽP

Předmět: **OCHRANA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ**

Ročník: **4**

Anotace: Seznámení žáků s problematikou ekonomických nástrojů ochrany životního prostředí, jejich realizace a výsledky

Klíčová slova: Poplatky, penále, pokuty, daňová zvýhodnění, granty, dotace, dary, půjčky, tržně orientované nástroje, emisní povolenky, výdaje na OŽP

Výukový zdroj: Prezentace Microsoft PowerPoint 2010

Typ interakce: Výkladová prezentace

Jazyk: Čeština

Datum: 30. 10. 2012

Autor: Ing. Petr Ťulpík

Adresa školy: Střední škola zemědělská Přerov, Osmek 47

Ekonomické nástroje OŽP

Osnova

- 1) Cíle ekonomických nástrojů**
- 2) Ekonomické nástroje**
  - a) Poplatky za znečištění ŽP**
  - b) Poplatky za využívání přírodních zdrojů**
  - c) Uživatelské poplatky**
  - d) Sankční platby**
  - e) Daňová zvýhodnění v rámci**
  - f) Granty, dotace a dary**
  - g) Výhodné půjčky**
  - h) Úlevy**
  - i) Depozitně refundační systémy**
  - j) Tržně orientované nástroje**
- 3) Investiční a neinvestiční náklady na OŽP**

Ekonomické nástroje OŽP

Cílem ekonomických nástrojů je:

- ☐ kvalitní životní prostředí**
  - ☐ základ zdraví obyvatel státu**
  - ☐ zvyšuje atraktivitu území pro:**
    - ☐ život**
    - ☐ práci**
    - ☐ investice**
- ☐ zajištění finančních prostředků**

Ekonomické nástroje OŽP

Ekonomické nástroje OŽP

a) Poplatky za znečištění ŽP

- za znečištění ovzduší**
- za vypouštění odpadních vod**
- za ukládání odpadů na skládky**
- administrativní poplatky**

Ekonomické nástroje OŽP

b) poplatky za využívání přírodních zdrojů

- poplatky (úplaty) za odběry podzemní vody**
- poplatky (úplaty) za odběry vody z vodních toků**
- odvody za odnětí ze zemědělského půdního fondu**
- poplatky za odnětí lesních pozemků (lesního půdního fondu)**
- úhrady z dobývacího prostoru a z vydobytých vyhrazených nerostů**

Ekonomické nástroje OŽP

c) uživatelské poplatky

- poplatky za spotřebu látek poškozujících ozónovou vrstvu

d) Sankční platby

- pokuty, přirážky

e) Daňová zvýhodnění v rámci

- DPH - snížená sazba pro:**
  - bionaftu
  - bioplyn
  - výrobky z recyklovaného papíru
  - solární kolektory
  - elektromobily ...

Ekonomické nástroje OŽP

- daně z nemovitostí - u pozemků a nemovitostí v:**
  - I. zóně CHKO
  - NP

- daně dědické a darovací - osvobozena:**
  - bezúplatná nabytí majetku, který slouží pro ochranu ŽP
  - nabytí o.p.s.

Ekonomické nástroje OŽP

- spotřebních daní - nulová sazba u:**
  - bionafty**

- daně z příjmu - osvobození u:**
  - malých vodních elektráren**
  - větrných elektráren**
  - solárních zařízení**

- silniční daně - osvobození od platby pro:**
  - vnitrostátní linkovou dopravu**
  - MHD**

Ekonomické nástroje OŽP

f) Granty, dotace a dary

- ze státního rozpočtu
- ze státního fondu životního prostředí (SFŽP)

g) Výhodné půjčky

- ze státního rozpočtu
- ze SFŽP

h) Úlevy

- v placení poplatků (např. při výstavbě ČOV lze částečně prominout poplatky za vypouštění odpadních vod)

i) Depozitně refundační systémy

- zálohování lahví (existuje více možností)

Ekonomické nástroje OŽP

j) Tržně orientované nástroje

□ environmentální pojištění

- zákon č. 353/1999 Sb., o prevenci závažných havárií
- každý provozovatel je povinen sjednat si pojištění odpovědnosti za škodu vzniklou v důsledku závažné havárie
- výše pojistky je rovna rozsahu možných škod

□ obchodovatelná emisní povolení

Princip

- vytvořit obchod s možnostmi znečišťovat ŽP vybranou látkou
- základem je určit maximální únosnou míru zatížení území pro daný region, stát, celý svět

Ekonomické nástroje OŽP

- ❑ **následně rozdělit možnost znečišťovat mezi jednotlivé subjekty, které mají možnost prodávat či kupovat možnost znečišťovat danou látkou**
- ❑ **vytváří se horizontální obchodní vztahy, které zohledňují individualitu jednotlivých subjektů a umožňují pro ně vybrat nejvhodnější řešení – buď:**
  - ❑ **investují do čistších technologií**
  - ❑ **nebo si koupím možnost znečišťovat**
- ❑ **celkové zatížení by se mělo postupně snižovat - toto reguluje:**
  - ❑ **na úrovni státu - vláda**
  - ❑ **na mezinárodní úrovni - ratifikace všech zúčastněných států**

Ekonomické nástroje OŽP

Investiční a neinvestiční náklady na OŽP

Investiční výdaje

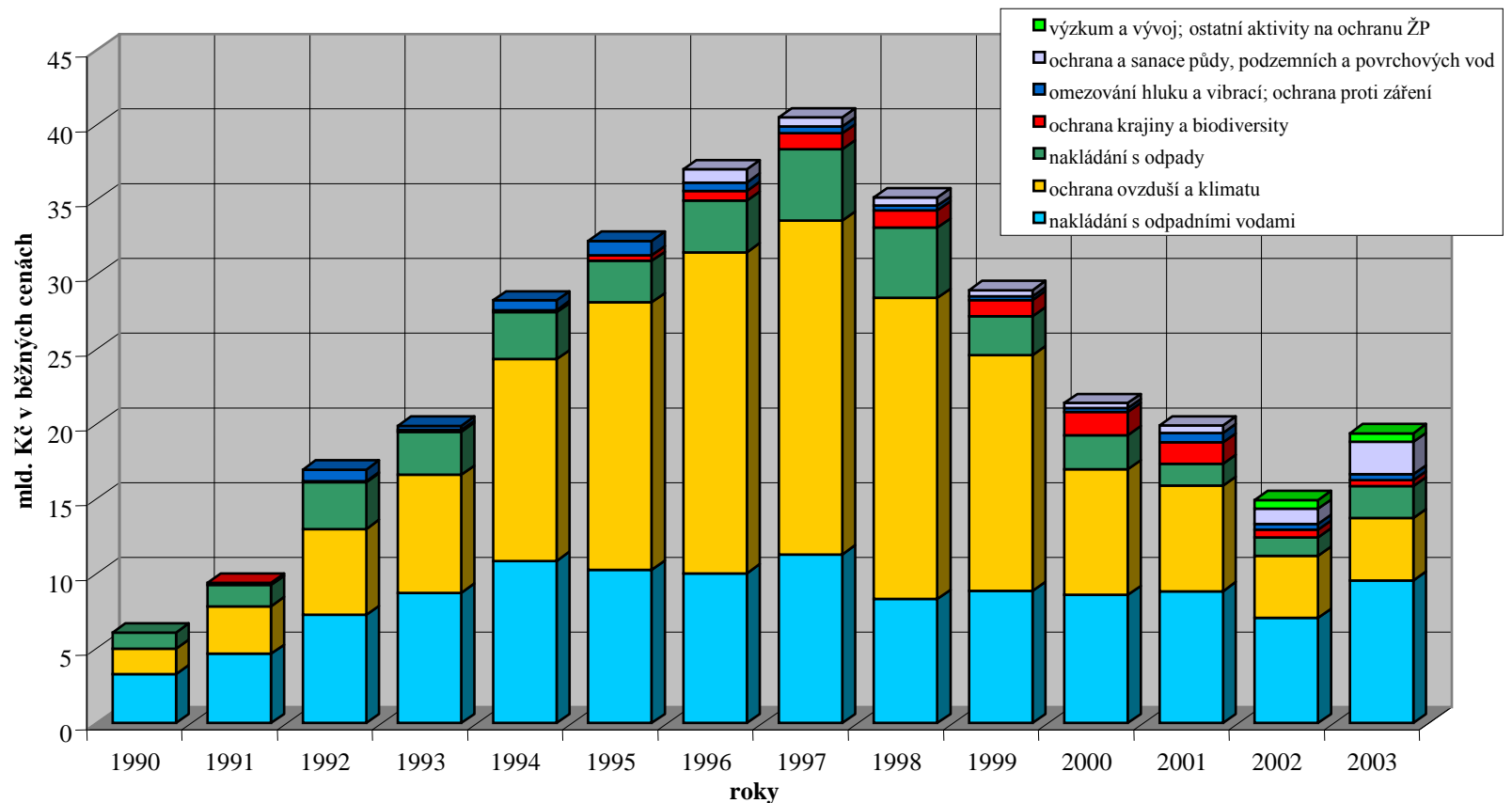
- se vztahují k činnostem na OŽP
  - Filtry
  - ČOV
  - rekultivace...

Neinvestiční výdaje (běžné či provozní výdaje)

- mzdové náklady
- platby za spotřebu materiálu a energií, za opravy a udržování atd.
- platby za služby, u kterých je hlavním účelem prevence
- snížení, úpravy, likvidace znečištění a ZL, které vycházejí z výrobního procesu podniku

Ekonomické nástroje OŽP

Vynaložené investice na OŽP v letech 1990 - 2002 (podle programového zaměření)

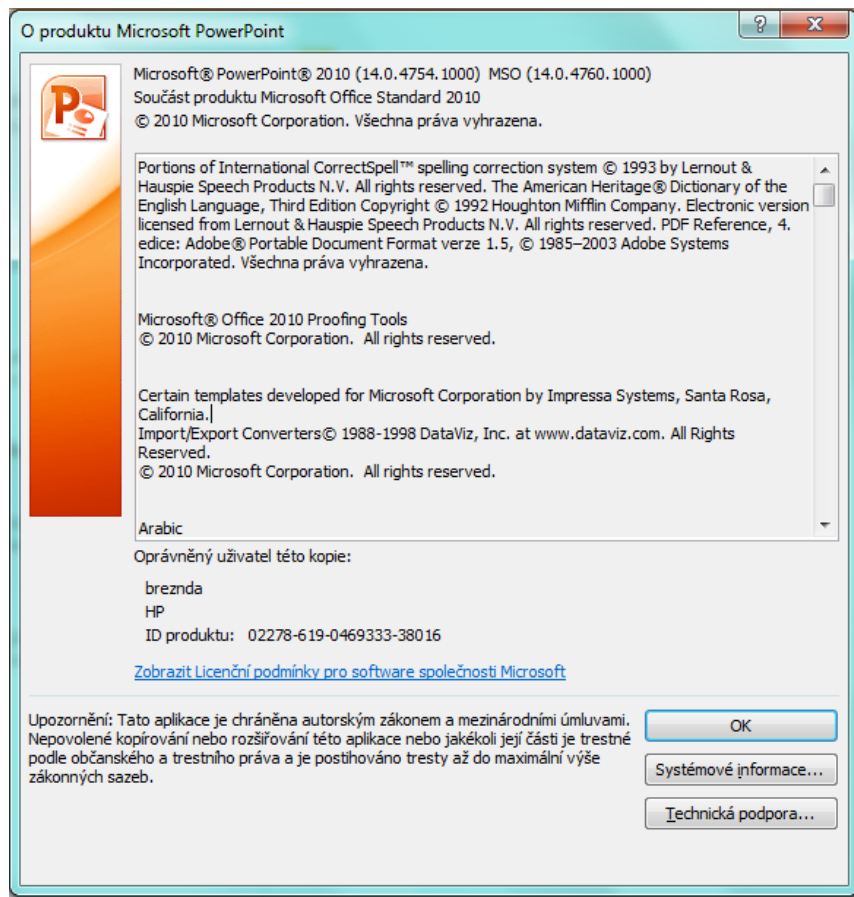

Zdroje

NEUVEDEN. google.cz [online]. [cit. 13.10.2012].

Dostupný na WWW: <<http://www.cenia.cz/rocenka2011/index.htm#d6>>.

Zdroje

**Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Ing. Petr Ťulpík.
Financováno z ESF a státního rozpočtu ČR.**